

Bréfa- og málasafn 1954, fyrri hluti

Bjarni Benediktsson – Stjórnmal – Dómsmálaráðherra – Menntamálaráðherra – Bréf – Aðalsteinn Eiríksson – Axel V. Tulinius – Guðjón Kristinsson – Guðjón Sigurðsson – Gunnar Jóhannesson – Halddór Finnsson – Helgi Tryggvason – Jan Willem Marius, J.W.M Snouck Hurgronje – Jón Pálsson – Magnús Gíslason – Steingrímur Bernharðsson – Undirskriftalisti vegna Búnaðarbankans – Tillögur um framboð á lista Sjálfstæðisflokksins

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

---

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Stjórnmalamaðurinn
Askja 2-17, Örk 6

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

~~Minister of Education.~~

Reykjavík, July 2, 1954.

Mr.
Frank Clune,
52 Pitt Street,
SYDNEY.

Dear Mr. Clune,

It is with great pleasure that I have
received your interesting book: "The Viking
of Van Diemens Land."

~~I feel it will be a great pleasure to read it~~

and I want to thank you very much for your
friendliness in sending it to me. I have
remembering me so nicely.
read it with great interest. In the
chapters regarding I am Iceland there
are some (minor) mistakes, but ~~again~~
book in the whole is by far the best.
Yours very sincerely
you have succeeded outstandingly
extremely well in describing

Jónas Jónsson (Bjarni Benediktsson) and his
life ^{and surroundings} ~~is~~ the first time it
is possible to understand his personality.
I congratulate you on the fine work
you have done.

30-4-1953.

Bestu hamingju óskir á

45 ára afmældisdaginn

líftu heill!

frá Theodor Jónssyni

UTANRÍKISRÁÐUNEYTIÐ

Reykjavík, 9. júní 1954.

Db. 7.H.18.
(óskast tilgreint í svari)

(JONKHERR) JAN WILLEM MARIUS

Ráðuneytið sendir yður hér með afrit
af erindi J.W.M. Snouck Hurgronje, sendiherra
Hollands á Íslands sem nú er að láta af störfum,
þar sem hann biður fyrir kveðjur til yðar.

F. r.

Augustus V. Augustusson

Herra dómsmálaráðherra
Bjarni Benediktsson,
R e y k j a v í k.

A f r i t

Dublin, 25th May, 1954.

Excellency,

Referring to the recent arrangement by which matters between the Icelandic and Netherlands Governments are being handled through the intermediary of the Icelandic Minister in London and The Hague and the Netherlands Ambassador in London, I have the honour to inform you, on instructions of my Government, that all the archives pertaining to my country's relations with Iceland have to-day been transferred by me into the possession of Her Netherlands Majesty's Ambassador at the Court of St. James, Mr. D.U. Stikker. In anticipation of the presentation of the latter's credentials to His Excellency the President of Iceland, all matters pertaining to relations between our two countries will from now on be exclusively dealt with by Her Netherlands Majesty's Embassy in London.

It is with sincere regret that I see my relations with you and your country coming to an end, necessitated by practical considerations. I will always retain the warmest feelings of friendship and gratitude for the Icelandic people, whose country I was fortunate enough to visit twice. In particular I should also appreciate it if you would be so good as to convey to your predecessor and present colleague of Justice and Education, Mr. Bjarni Benediktsson, my heartfelt gratitude for his kindness to me on both these occasions.

I avail myself to this opportunity to assure Your Excellency of my highest consideration.

(sign) J.W.M. Snouck Hurgronje

JAN WILLEM MARIUS

His Excellency
Mr. Kristinn Gudmundsson,
Minister for Foreign Affairs,
Reykjavik.

Reykjavík, 8. október 1954.

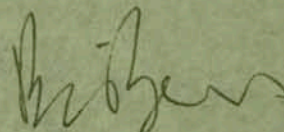
Séra
Eiríkur Stefánsson,
Torfastöðum,
Biskupstungum,
Árn.

Eftir athugun allra málavaxta viðvíkjandi skipun skóla-
nefndarformanns í Biskupstungnaskólahverfi, virtist mér ekki fært
að gera breytingu á tillögum fræðslumálastjórans, að því er tók til
umrædds skólahverfis.

Hefur því Þorsteinn Sigurðsson verið skipaður.

Með bestu kveðju,

yðar

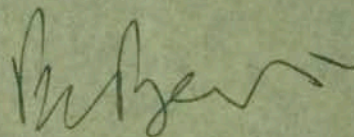
Reykjavík, 8. október 1954.

Til
stjórnar lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins,
b/t próf. Ólafs Lárussonar,
Tjarnargötu 14, Reykjavík.

Ég undirritaður leyfi mér hér með að sækja til stjórnar lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins, um lán til húsbyggingar minnar. Húsið var reist og gert fokhelt í s.l. mánuði.

Þess skal getið, að ég er ekki í neinu byggingarsamvinnufélagi. Teikning af húsinu fylgir.

Virðingarfyllst,

Reykjavík, 25. sept. 1954

Góði vinur.

Kona Þjóðólfs Guðmundssonar, Karfavogi 41,
sem eg hafði einhvern tíma greitt fyrir kom hingað til
mín og bað mig að athuga möguleikana fyrir þau með lóð,
en þau höfðu fengið synjun, en eru húsnæðislaus. Eg vona,
að þú getir greitt fyrir þeim.

W. E. Einarsson

Þerra menntamálaráðherra
Bjarni Benediktsson

Þrismitur fókst mér ekki að ná
tali af yrtur úður en eg fór austur á
laugardag, til þess að segja yrtur, hvað
oktur Fræðslumálastjóra fór á milli.

Fræðslumálastjóri þjáti mér, að
hamu gæti að tiltegu sinni, að eg yrti
ráðinn í starfið frá 1. sept. 1954 til þrispa
ára, en kámi í starfið 1. júní 1955, en
einhver - einn eða e.t.v. fleiri - yrtu fleugur
til að vinna námsstjóra starfið í vetur
í þessum sinni. Hvað laun áhraris samli
eg svo veri á hálfum námsstjóra launum
frá áramótum til 1. júní 1955, en lífa
á samræma styrknum til áramóta.

Eg hvarði hafnast né samþykkt
þessa tiltegu fyrir mitt kefti, þri eg vissi
að ráðherra ráður þessu einu og vissu-
lega beygji eg mig fyrir vilja ráðherra
í þessu efni.

En ef eg nætti gera tiltozu mun
þessi mál, mundi eg óska að afbursta-
rásin yrði þannig: - Þy yrti ráttum í
starfið frá 1. september, kæmi heim í
hausk og yrti í Reykjavík um mánaðar-
tíma á metan skólarnir eru að fara
af star. Þy yrti á fullum launum einu
mánuð (til að letta undir ferðir minnar
hingað og út aftur); síðan yrti eg í Svíþjóf
til 1. apríl, en kæmi þá í starfið, en
fengi ferðifæri til að sækja minna brótskyldu
út l. d. síðla sumars, ef mér gefst ekki
kostur á að fá húsnað fyrir í Reykjavík.

Í þessari áætlun geng eg út frá, að eg fái
að njóta samska ríkisstýðsins og verði
einuþing þeirra frítínda aðgítandi að fá
ferðifæri til að dvelja erlendis í þrjú mánuð
á fullum launum; - en fróðslu-
málestjórn hefur þát mér, að það hafi
mánuðstjórnar fengið. Svo hies yrti þá
um hálf laun að seta í sex mánuði
- Nú vora eg að euginu skilji ord min
svo, að eg geri laun og háshagslegan

vinnu, að aðalatriði í þessu sam-
bandi, en á mér hvíla ábyrgð
spásmart minni stóru fjölskyldu.
Ef þetta hefti ekki kemur upp á
tönnu minni myndi ég þess vegna áund-
hvert hafa orðið að afla mér styrkja
til náms og dvalar ^{er} taka að mér
fullt starf, sem kemur ^{í Svíþjóf} þessu þessu
mér til bota).

Ég þótt, að það minni ekki vera
óskilegt að setja minna mann (eða menn)
í þessi störf, nema þá ákveðna þatti
þess í samráði við mig í haust.
Ef ég á að vinna þessi störf í fram-
tíðinni er ekki óskilegt að heppa minnum
þarna á milli. Ég álit það, að mynd-
leglegt sé, að ég beri veg og vanda
af þessu starfi þegar á næsta starfs-
ári - að svo miklu bestu sem mögulegt
er. Fræðslufulltrúi Reykjavíkur þegar
upplýsir að aðal þungi starfins sé
haust og vor, en lítt verk á miðjum
vetri, eins og starfnum var láttar

i tit Arnann sál. Halldórssonar.

Éll fílkögum míns máms er fjáls;
námstímum aðeins beudinn við styrkin
þy hefti tal af þjórnungrætti á
laugardagum var. Hann er mjög áhuga-
samur um að opna safnið skólafólki
til kynningar og hvatti mig mjög
til að gera mér far um að kynna
mér starfsaðferðir sína í þessu tilliti.
Þráttufultrúi Reykjavíkur vakti einnig
máls á þri, hve aðhilegt væri að fá
lífræn tengsl milli skólakerkunnar
og þjórnungræfúsins og annars safna
höfundstatarins.

Skögum 7/6 1954

Með virðingun.

Magnús Arnarson

1

Mennismálaráðherra,

herra Bjarni Benediktsson,
Reykjavík.

Eg þakka yður herra mennismálaráðherra fyrir þá velvild og þann skilning, sem þér hefið sýnt mér, í sambandi við áform mín um að breyta til og skipta um starf. Og línug þakka eg yður fyrir það traust, sem þér sýnd mér með því að vilja fría mér fyrir því vandarama verkefni, sem námstjórastarf í Reykjavík er og hlýtur að verða, sérstaklega miá máttu árunum meðan fradshúsgögnin er miá í framkvæmd. - Eg skota það skylda mína að bregðast ekki þannig ytar og gera mitt ytrasta til þess að gott megi af þessari ráðstöfun leiða fyrir arshúfólki höfundastarans. Þetta verkefni felur í sér mikla möguleika það er mikilvæg málsmál að sam-
eina öll holl og gótt öfl, sem að

uppeldi og fræðsla unga fólksins
vinna, til sameiginlegs áttaks og
leitast við að gera starfið mark-
vissara og lífræmra svo árangurinn
verði sem allra bestur. —

Þyggva, að óstak minn mun
að fá sænska námsstyrkingu - til
framhaldsnáms í þjóðlífsfræði (og upp-
eldisfræði) - verði ekki tilkomið eða
skilinn þannig, að ég vilji seilast
í tönnu í einu. Þann málfrú, sem
hér er um að ræða, geta vel sam-
rýmt - a. m. t. að vissu marki.
Óþakur væri mikill fengur að þá, ef
hægt væri að efla þynni áskrifðsins
af þjóðlegum menningarverðmætum
ígniskenningar, í formi, sem gæti hentað
okkar tímum. --

Fræðshómálastjóri tjáði mér,
að ekkja Árnanns heitins Halldórssonar
rusti óskertu launa hans til næstu
áramóta. Hann sagði einnig, að venja

hefi verið, að námsstjórnun hefð verið
 gefinn kostur á þrjú mánaða
 námsdvöl erlendis í upphafi starfs
 á fullum launum. Þó þessu atvagnu
 mundi mitt starf þá hefjast í apríl-
 byrjun í Reykjavík, ef þeir fyrstu
 mánuðis ársins væru teknir til náms-
 dvolar í þessu augnamiði, en gengið
 sé út frá, að þrumunum heitum hefi
 verið ráðinn til áramóta. Þi er það
 skilyrði sett í sambandi við sænska
 námsstyrkingu, að tá sem hann hlýtur
 dvelji í 8 mánuði við háskólann
 í Svíþýði. Frá byrjun september
 (byrjun háskólaársins) til apríl eru
 reyndar ekki nema 7 mánuðir, en
 þar sem ég geri ráð fyrir að fara
 í ársindalega námsóttarferð út í
 sænska byggð með þeim minnum
 og öðrum nemendum hans - mundi
 þetta skilyrði - 8 mánaða námsdvöl
 á vegum háskóla, eða við háskóla - vestan

þannig uppfyllt, þótt ég hami heima
 í aprílþeyjun. Mundi ég þá vera
 þeim að ljúka þýðingarmiklu afanga
 að fil. lic.-prófi í fjörlífsfræði, mundi
 hafa fylgt með fyrirlesturum í uppeldis-
 og sálarfræði við háskólann í Stokkhólmi
 og samtímis hafa fengið ágeitt teki-
 fari til að kynna mér ígnislegt rit-
 ritjandi uppeldis- og fræðslumálum og
 störfum námsstjóra í Stokkhólmi og
 e.t.v. ritar í Svíþjóð.

Ég hef sett þessa alburðsás rit
 fræðslumála stjóra, og hann hefur þjá-
 sig samþykkan þessum gangi mála
 fyrir sitt leyti. Sama máli gegnir um
 Adalstein Sirksson. Þeir tóku báðir þá
 fram, að það væri ekki aðlatað, hvort
 ég hami mánuði fyrir eða seinni í
 starfi, meira væri um vert, að ég
 gæti sett mig vel inn í málin og
 kynnst góðum starfsaðferðum.

Éu e.t.v. óskar ráðherra þess,

ad annar háttur vestri á þessu hæftri,
 og mun ég þá ad sjálfseygta fara ad
 yftra ráttum í þess efri.

Mei væri afar mikils virsti ad
 verða samska styrkans adnjótandi
 Hann mundi væntanlega gera mér
 kleift ad komast á góðan rekspól
 með vian í þjórlífsfræði. Mei gefist
 kostur á ad tryggja mér risindaleg
 vinnubrögð, sem í framtíðinni munu
 eiga brygt erindi til Íslands. —

Þitt var það enn, sem ég vildi
 bera undir álit menntamálaráðherra,
 sem sé það, hvort ekki væri aðhæft
 fyrir skólann hér, ad samtímis þri
 ad opna þessu frítt þammi í blóðum
 og útvarpi um skólastit hér á vor
 m.a. um, ad ég hverf frá skólannum,
 þammi frítt um mitt fyrirhugada starf
 í framtíðinni. Meis er ekki grunnlaust
 um, ad óvissa og getsahir um hver-
 vegna ég hverf frá skólannum og

Hvað í ræði er í framtíðinni, geti
 haft nokkur áhrif á aðsókn að
 skólunum og geti komist líki á
 munsóknir um skólustjóra störfum. -
 Annars berast munsóknir um náms-
 dvöl ötum og svo virðist sem aðsókn
 afli að vera góð einnig í ár - svo
 vel getur verið að þetta sé óþarft.
 Skólaskilt eru fyrirhugað 1. júní.

Þú lokum endurtek og þakklati
 mitt fyrir traust þad, sem þú hefur
 meintumilaráðherra sýnið mér. Það
 verður mér stýrhur til starfs.

Skólaskóla 25/5 1954

Með virðingunni,

Magnús Þórlason

1/ Hladstíð kr. 260. -
2. Gr. f. minn-
ingarspjald . . . 20
280. -
Tilbaka 220
500. -

AP.

HLAÐBÚÐ

Laugavegi 8 . Reykjavík . Sími 7752 . Pósthólf 1067

Hr. ráðh. Bjarni Benediktsson, _____

c/o Stjórnarráð. _____

Reikningur

1954.			
9/6.	An. 1 eint. Skiptaréttur, ib.	90.	00
	" 1 eint. Sjóréttur, ib.	90.	00
	" 1 eint. Eignaréttur, ib.	85.	00
	" 1 eint. Hagfræði, ib.	60.	00
		<hr/>	
		325.	00
		+ 20%	
		65.	00
		<hr/>	
		260.	00
		<hr/> <hr/>	

Greitt.

HLAÐBÚÐ

Anna Sigurjónsdóttir

ADALSTEINN EIRÍKSSON

NÁMSTJÓRI

LAUGAVEG 24 - PÓSTHÓLF 963

SÍMI 82244

Trúnaðarmál.

Reykjavík, 6. marz 1954.

Mér hafa verið send mál varðandi íþróttahús og sundlaug á Akureyri til umsagnar og hefi afgreitt þau frá mér fyrir nokkru.

Í sambandi við athugun mína á þessum málum hlaut eg að kynna mér hvernig með slík mál hefir verið farið annars staðar.

Ég tel að um þátttöku ríkissjóðs í stofnkostnaði slíkra mannvirkja sé um tver leiðir að velja. Styrkja þau úr íþróttasjóði um 40% af stofnkostnaði eða stofnkostnaður þeirra sé ~~+~~ talinn með stofnkostnaði viðkomandi skóla og styrktur úr ríkissjóði eftir sömu hlutföllum, 50% eða 75% eftir því, hvort um heimangöngu- eða heimavistaraskóla er að ræða. Styrkveitingin úr íþróttasjóði 40% byggist á því, að félagasamtök á staðnum taki þátt í kostnaðinum að öðru leyti ásamt bæjar- eða sveitarfélagi.

Svo sem sjá má af tillögum íþróttafulltrúa og fræðslumálastjóra um aukna styrkveitingu til íþróttamannvirkja á Akureyri er nokkur tilhneiging til að rugla þessum tveim leiðum ~~nokkuð~~ saman. Það tel eg vafasamt, nema mynduð sé einhver föst regla um það og þá um leið um samskipti þessara mannvirkja og skólanna á staðnum um rekstur þeirra.

Við athugun á þessum málum sýnist mér ekki allt með felldu hvað kostnaðarþátttöku ríkissjóðs viðvíkur í stofnkostnaði íþróttamannvirkja á Ísafirði.

En eg get ekki fullrannsakað þetta, nema fara til Ísafjarðar og hafa til þess fullt umboð að endurskoða stofnkostnaðar-reikninga, bæði barnaskólans og íþróttamannvirkjanna. Kæmi það að vísu af sjálfu sér, ef mér yrði falið fjármálaeftirlit með barnafræðslunni, eins og þér hafið áður minnst á.

Allt bendir til þess, að fyrst hafi þessi mannvirki hlotið styrk úr íþróttasjóði og síðan hafi ríkissjóður verið látinn greiða 50% að einhverju leyti af sama kostnaði.

Um það, hvernig þessu er varið, er þó ekki hægt að fullyrða fyrr en athugun er lokið.

Tel eg mér skylt að vekja á þessu athygli, svo að ekki verði farið að greiða Ísafjarðarbæ fé úr ríkissjóði af fjárveitingu til stofnkostnaðar skólamála 1954 fyrr en þetta er sannprófað.

Virðingarfyllst
Halldór Guðmundsson

Menntamálaráðherra
Bjarni Benediktsson

Reykjavík

Borgarnesi, 25.mars 1954.

Hr. menntamálaráðherra
Bjarni Benediktsson,
Reykjavík.

Heiðraði vin!

Beztu þakkir fyrir bréf þitt, sem ég fékk í gær. Mér þótti mjög vænt um að sjá svar þitt viðvíkjandi réttindum mínum. Mér virðist það mér í vil.

Í sambandi við nitt atriðið, um miðskólann, sendi ég þér hér með tölur um nemendafjölda nokkurra undanfarinna ára. Unglingaskóli hefir starfað hér síðan 1935, og var í tveim deildum til 1948. Nemendafjöldi á þessum árum í tveimur bekkjunum samantlagt var mest 32, en minnst 17. Árið 1948 um haustið bættist 3. bekkur við, og hefir skólinn síðan starfað í miðskólaformi, þ.e. þrem bekkjum. Nemendafjöldi einstakra ára hefir verið sem hér segir:

Ár						
1948 - 49	1. bekkur,	12 nem.	2. bekkur,	6 nem.	3. bekkur,	14 nem.
1949 - 50	1. "	17 "	2. "	7 nem.	3. "	6 "
1950 - 51	1. "	11 "	2. "	18 "	3. "	6 "
1951 - 52	1. "	15 "	2. "	10 "	3. "	14 "
1952 - 53	1. "	11 "	2. "	12 "	3. "	6 "
1953 - 54	1. "	16 "	2. "	10 "	3. "	8 "

Landspróf miðskóla hafa tekið á þessum árum alls 5 nemendur. Í vor munu 4 ganga undir landspróf. Gera má ráð fyrir fjölgun upp úr barnaskólanum á næstu árum. T.d. eiga 20 að fara upp í miðskólann næsta ár. Árgangarnir eru nú í barnaskólanum um og yfir 20 hver. Íbúatala Borgarness mun nú vera um 800. Eitthvað hefir fækkað síðast liðið ár vegna atvinnueklu, en til bóta horfir nú um atvinnu-
málin, þar sem tilraunir eru nú hafnar með útgerð hér.

Ég hefi nú að vísu ekki neitt umboð til þess að ræða um þessi mál, en ég veit, að almennur áhugi er á því hér, að þ. bekkur starfi áfram við skólann, og helst, að full réttindi fengjust um miðskóla.

Ég þarf að skreppa suður nú um páskana, og mun ég þá nota mér þitt góða boð, að fá að lita inn á skrifstofuna til þín og ræða þetta. Ég vil svo endurtaka mínar bestu þakkir fyrir góð og greið svör og vinsemd í minn garð. Bið þig að skila bestu kveðjum til foreldra þinna fyrir allt gamalt og gott.

Með kærri kveðju.

Þinn einl.

Guðjón Kristjánsson

Uppkast.

Reykjavík, 21. apríl 1954

Herra kennari Guðjón Kristinsson,
Borgarnesi.

Heiðraði vinur.

Ég þakka bréf þitt dags. 25. f.m., varðandi
miðskóla í Borgarnesi.

Eftir athugun á fyrirspurn þeirri, er þú beinir
til mín um það, hvort full réttindi list til varanlegs
reksturs miðskóla í Borgarnesi vil ég upplýsa eftirfarandi:

Því er eins farið um skólann í Borgarnesi og
flesta aðra gagnfræðaskóla, er starfa í sambandi við barna-
skólana, að hann uppfyllir ekki lágmarksákvæði um nemanda-
fjölda í deildunum. Samyk^Kæmt töflu þeirri, er þú setur upp í
bréfi þínu hefur nemandafjöldinn orðið mestur árin 1949 og
1952, er þeir voru 14. Það er því aðeins endrum og eins, að
nemandafjöldinn nálgast það lágmark, sem sett er í gagnfræða-
lögnum nr. 48/1946, en þar er ákveðið í 59. gr., að eigi skuli
starfrækja miðskóla með færri nemendum en svo, að 15 nemendur
séu í ár^Sdeild að jafnaði.

Til þess því að viðurkenna miðskólann að fullu og
föstu, þarf í fyrsta lagi að fullnægja fyrrgreindum lagaákvæð-
um og í öðru lagi þarf þú að ganga frá skiptingu skólahverfa

sbr. 48 gr. gagnfræðalaganna.

Sú skipting yrði í því fölginn, að ákveða hvar og hve margir slíkir skólar skuli starfa í hverju héraði. Í því sambandi má benda á, að sem stendur eru miðskóladeildir starfandi í Reykholti, Borgarnesi og á Akranesi, allar of fámennar.

Það er því eigi unnt að ákveða um framtíð skólans fyrr en málefni þau, er varða rekstur miðskólanna í landinu verða teknin fyrir í heild.

Með von um, að ofanritað sé fullnægjandi svar við fyrirspurn þinni, þakka ég vinsamlegar kveðjur og óska þér alls hins besta.

Þinn einlægur

ÞDALSTEINN EIRÍKSSON

NÁMSTJÓRI

LAUGAVEG 24 - PÓSTHÓLF 963

SÍMI B2244

Reykjavík, 3. marz 1954.

Eg heimsótti gagnfræðaskóla Siglufjarðar í s.l. mánuði og skoðaði meðal annars skólahús, sem þar er í smíðum. Þú þó er að steypa upp kjallara og aðra hæðina.

Af tvennum ástæðum ber brýna nauðsyn til þess að þoka byggingu þessari áleiðis.

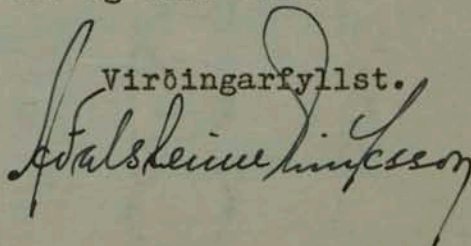
1. Ljúka þarf við að steypa upp aðra hæð og ganga frá þaki, til þess að koma í veg fyrir skemmdir.
2. Koma þarf hita í húsið og innrétta kjallara fyrir verknámið svo að skólinn geti notið sín í starfi.

Að þessu fengnu mætti láta sér hægt um framhald byggingarinnar, því neyðarlaust tel eg að nota kirkjuloftið, sem nú er eina húsnæði skólans til bóknáms fyrst um sinn.

Allur rekstur skólans hefur á undanfórnum árum verið með ráðdeildarsniði og aldrei þurft að gera neinar athugasemdir við reikninga skólans.

Af ofanrituðum ástæðum tel eg nauðsynlegt að styðja að framkvæmd skólabyggingarinnar með ^{sviðu} ~~sem mestu~~ framlagi úr ríkissjóði af fjárveitingu þessa árs og unnt væri.

Virðingarfyllst.

Menntamálaráðherra

Bjarni Benediktsson

Reykjavík.

Prival.

Torshöllum 11/6. '54

Herra kennslumáta ráðherra!

Jeg skrifa yður þessar línur innþingun þitt
þess að malaðt lit, að þú á þessu vori skipað
annan formann skólarefnisráðsformanna þíns
í skólakvæðum en þann, sem verit hefur nið
síðast, þarðinn lígur þessu á lokun þessu. Þú ert
og hefur alltaf verit annað meir barnaskólum þíns
í Reykholti, og þú ert séi sjálfur frá, þú hegg þú að
nið séi óhætt að segja, að áttis hefi steki áll meiri
þéttu en þú að hann kemst upp nið fyrir þó áttum.
Þú hegg þú var gengit nið meir vel frá hannum, hefið
sluppt og vandat, þat hefið upp frá þessum (Reyk-
holtshver) og síð meir raðlikt frá hannum, þessum
þeggð nið hann meir hann veggjum, sem stáð þú
að yftri grannur meir þessum-ítt, þessum-
líktvættur meir nið hann og þessum-ítt klættur
meir þessum hann, sem þessum var stjallatúr og rað-
atúr og gíttur meir meir og gaddatúr yfiri þessu, síðan
gráttur-íttur dættit þessum-íttur þessum meir þessum
meir og þessum afgíttur og þessum gráttur-íttur þessum meir
frá þessum-íttur meir þessum-íttur og þessum-íttur
ofurttit i þessum-íttur þessum og þessum meir skólum.

Mir er svo þarmit, að raðhúðun er alveg þess-
þess, gíringin umhverfið hjógarinninn minnig alveg
horfir, hlitit inn í skólaklebbinn minnig, liðkvallar
gíringin minnig, gleggarnir - 4 salóinn - ein vana
á umgjörðinni min sundlaugina allir ís sóg-
inni, mörkubrunin á skólaklebbinn dollinn
af á stánum skellum, gveribristuorann fleitar horfir,
bristunna umfram heimvildinni altes upplýðing
o. s. fr. o. s. fr. — Því er óþakkt að segja að öllum
sviðum þetta, en fá ekki algerð. Því segir um þess
margis í sveitinni, sem hjólu þess annað min skólann
af mynduð ekki leyfa þess að láta stóka mibrunnibla
nitgangast. Því þess þess þess þess þess þess þess
á Lyðirreytjunum, Lígur þess þess þess þess þess þess
odduitann skóla þess þess þess þess þess þess þess.

A myndförmunni ásum þess þess þess þess þess
þess þess þess þess þess þess þess þess þess þess
á þess þess þess þess þess þess þess þess þess
þess þess þess þess þess þess þess þess þess
þess þess þess þess þess þess þess þess þess

Því segir þess að myndunni, að þess þess þess
þess þess þess þess þess þess þess þess þess
skólanninn og sennilega innann þess þess þess
af þess þess þess þess þess þess þess þess þess

Þess þess þess
Þess þess þess

260)

PEACE TOWER, PARLIAMENT BUILDINGS, OTTAWA, CANADA

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Ottawa 17. okt. '54

Hlani Bjarni Benediktsson
Reyk.

gæti náttúru.

Rjett áður en rétt föðum frá
Washington eftir ríki dval
þar, sagði Pjetur Eggert mig
frá skreyti og komit um
500 \$ til mín. Jég þakka þess
fró gættu mig vel, þú þín
og mig áttuitt mikils rétt;
Höfundur verit þú í Ottawas eins
ríki, og rétt borin mig
höndum af þíni Ísritun. og
náttúru. Þú Northmen Affairs
- þú vill myndu einn ísl. biskup
vita met tilliti til norðri skata.
- Bestu þakka: Vinna og. Þú 9. 8.

PEACE TOWER, PARLIAMENT BUILDINGS

The Dominion Parliament at Ottawa consists of the Center Block and Peace Tower, the East Block and West Block. There are numerous other departmental buildings throughout Ottawa with the finest of them clustered on Parliament Hill. The main buildings were completed in 1859 though the Central Block and Peace Tower were reconstructed in 1916 when the old building was completely burned to the ground. The main building contains the House of Commons and the Senate Chamber. The Peace Tower has a carillon of 53 bells. The main entrance lobby is particularly interesting as is the Hall of Fame which extends from the lobby through to the Library. A magnificent view of the City from all sides can be seen from the parapet around the Peace Tower.

Handwritten: Ottawa
OCT 17 8 PM 1955
CANADA

ADDRESS ONLY

Message inside

Handwritten: Bjarni Benediktsson
mentu. mál. nátt.

Handwritten: Reykjavik

Handwritten: Iceland.

FOLKARD

COMPANY OF CANADA LIMITED DRUMMOND BLDG., MONTREAL, CANADA, COPYRIGHT CANADA 1929 REG'D U.S.A. PATENT OFFICE.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíki

Reykjavík, 24. júní 1954

Góði vinur.

Eg þakka þér bréf þitt, dagsett 11. júní, og hefir það legið hjá mér nokkra daga. Að athuguðu máli held ég, að enginn vinningur sé í því að senda greinargerð þá, sem fylgdi með bréfinu. Vitað er, að einstök atriði hennar yrðu mistúlkuð af þeim, sem til þess hafa vilja. Guðmundur Í. Guðmundsson, sem eg ræddi málið við í morgun er mér sammála um, að ráðlegast sé að láta skýrsluna ekki koma fram, að minnsta kosti óbreytta. Fljótt á litið virðist mér sem þú getir svarað aðilum því, að þú getir ekkert upplýst um deiluatríði og hefir því ekkert um það að segja, enda er það í raun og veru niðurstaða skýrslunnar. Skal eg svo ekki fjölyrða um þetta meira. Hefi eg og heyrt, að von sé á þér heim mjög bráðlega og getum við þá rætt um þetta og annað. Eg vona, að ykkur Ástu og börnunum líði vel.

Með bestu kveðjum.

Þinn einlægur

Reykjavik, 23. June 1954

His Excellency J. W. M. Snouck Hurgronje,
Dublin.

Dear Jan.

My colleague Mr. Kristinn Guðmundsson has conveyed to me the greetings you sent me in your letter to him from the 24th May. I thank you heartily for your kind words and wish to tell you how much I appreciated getting to know you and your charming wife. No foreign diplomat in your position has done more than you to get acquainted with Iceland and we felt your interest in our matters and your sincere goodwill. My wife and I wish you and your family success and happiness wherever you may go and we do hope that we may meet each other somewhere, later in life.

Yours sincerely

Reykjavík, 5. júlí, 1956.

Hr. dómsmálaráðherra
Bjarni Benediktsson,
R e y k j a v í k.
=====

Ég sendi þér hér með bréf, sem ég var að fá
frá okkar gamla kunningja, ef þig kynni að langa til
að fylgjast með honum.

Vinsamlegast,

Jóns Sigurðsson

Hraungerði 28. nóv. 1954.

Herra skólameistari.

Bréf yðar þakka eg. Það var mér mikill hugarléttir. Af því sé eg, að mér hefir í engu skjátlást um orsakir ófara sonar míns. Þér stafa hvorki af óreglu, óknittum né hæfileikaskorti heldur eingöngu af van-kunnáttu hans í latínu.

Að bréf mitt er "hið fyrsta sinnar tegundar, sem þér hafið fengið síðan þér gengu í þjónustu skólans" furðar mig ekki. Afstæða skólanna til viðskiptamanna sinna er slík, að þeir finna sig réttláusa gagnvart skólunum og virðast vera það. Þessvegna þegir fólk. Hvenær t.d. viðurkennir skóli að áfátt sé kennslu einhvers kennara? Hvenær viðurkennir skóli að áfátt sé ungeni háttum og orðbragði kennara? o. s. frv.? Skóli viðurkennir aldrei sök sína. Nemendur verða jafnan að líða fyrir mistök skólanna og það bótalaust. Þetta gerir að enginn hefir skrifað yður fyr en eg. Á þessari einveldis- og ábyrgðarleysis stöðu skólanna þarf að verða breyting, því til eru þeir menn, sem þessum sökum hafa liðið ævilangt.

Víst var það "yfirsjón" af yður, að skrifa mér ekki um próf Ólafs, því óvíst er að eg hefði þá ráðstafað honum eins og þér gerðu. En það var minn féttur en ekki yðar. Án ráðuneytis véð mig. Þér hljótið og að vita að enginn nemandi getur útmálað nýafstæðnar ófarir sínar eins og þér gerið og það blátt áfram af því, að hann sér þér ekki svona.

Hárrétt getið þér til um það, að fullur trúnaður ríkir með okkur feðgum. Held eg að varla geti sonur verið einlegari og hreinskíptnari en Ólafur er. Enda hefir hann jafnan skrifað mér þegar honum hefir eitthvað á orðið.

Gott er að vita, að þér degnuð sjálfur um kunnáttu hans eða kunnáttuleysi, svo að ekki er um handvörn að sakast. Hitt er mér ljóst, að hafi allt prófið verið samþarilegt við hinar 20 skriflegu spurningar, er engum fákunnandi atlandi að standast það. Þér gafuð honum 0 fyrir stílinn og og teljið, að "allt annað hefði verið hreint falsum". Einnig er yður ljóst, "að tilgangslausi væri að stla sér að setjast í 5. bekk með slíkt - kunnáttuleysi". Mér kemur í hug saga, sem gerðist, að mig minnir voru 1903. Piltur gekk til prófs í söðrum bekk. Honum gekk illa í mannlegri latínu og því verr í stíl. Þegar Björn rektor Ólsen hafði lesið stílinn sagði hann: "Eg gef honum núll". Prófdómari las hann einnig og vildi ekki fallast á þetta. Varð þref mikið með þeim útaf þessu. Ólsen sagði að allt annað væri "falsum" og að pilturinn hefði engin skilyrði til að fylgjast með í næsta bekk. Endirinn varð sá, að prófdómari krafðist að hann fengi 3 fyrir stílinn, að söðrum kosti neitaði hann að undirrita prófin, en það hliti að prófa hefði þurft allan skólan að nýju. Þá lét Ólsen stórreiður undan. Sú er saga þessa piltstans, að hann náði prófi í latínu næsta ár með bekk sínum og svo áfram til stúdentsprófs, aldrei þó með háum einkunum. Síðan stúderaði hann við Hafnarháskóla og varð þjóðkunnugt íturmanni. (Síra Guðmundur Einarsson). Þannig varð núll hins mikla latínumanns og fræga rektors "hreint falsum".

Allir skólastjórar landsins og þér að sjálfsgöðu meðtalinn, ganga á snið við bókstaf reglugerða þegar ykkur þykir velferð æskumanna vera í veði. Og í þessu er meistaraverk ykkar fólgið. Því sá, sem jafnan er bundinn af bókstaf reglugerðar, er aðeins þrell og enginn meistari. Þér hafið að vísu ekkert lofsvert um Ólaf að segja, hvorki próf hans, tekið undir verstu aðstæðum né persónu hans. Hinsvegar teljið þér að hann sé "að ýmsu leyti greindur og menningarlegur". Ekki veit eg hvaða greindarmola þér kunnid að hafa rekist á hjá honum enda lítils um vert. En orðið menningarlegur skil eg svo að hann sé viðumandi á skólaheimilinu. Sé próf hans að söðru leyti viðumandi, og framkoma hans samleg, er það ekki álitamáli að hann er látinn borga vanefni sín í þessari einu grein of háu verði.

Þér talið röggssamlega um "linku" hans. Áður hafði eg skrifað yður um vanheilsu hans og þá hindrun, sem hún hafði valdið honum. En það virðist þér annaðhvort ekki hafa lesið eða gleymt.

Hins man yður reka minni til að eg skrifaði yður og bað yður að lofa mér að fylgjast með ef hann drægist í einhverju aftur úr. Það var ekki fyrir forvitni sakir, heldur af því, að eg ætlaði að afstýra, ef verða mætti, því sem nú er orðið, að hann glataði úri því sinnar. Þetta rektuð þér dyggilega hvað stærðfræðina snerti og vel sé yður fyrir það. Því var eg nú öruggur, en þér gerðuð mér ekki aðvart um vanefni hans í latínu. Þessvegna er nú komið sem komið er! Eg hefi í nágrenni mínu latínukennara, sem áreiðanlega stendur jafnfætis hverjum latínukennara skólanna, ef ekki framar þeim öllum. Þessi maður hefði með gleði kennt Ólafi þá latínu, sem skóli yðar gat ekki kennt honum ef eg aðeins hefði vitað hversu stóð. Sjálfur var Ólafur þetta heldur ekki ljóst, því hann fann sig ekki síðri ymsum þeim, sem upp komust í vor. Að láta þessi mistök af yðar hálfu, bitna svo hart á drengnum, kalla og síðferðilegt rangletti.

Þér tákid fram, að þér hafið ekki fyllt Ólaf "að gamni yðar" og "þorið að fullyrða, að þér hafið aldrei haft neina löngun til að niðast á honum". Furðulegar upplýsingar. Eg hefi aldrei gert það fyrir að skóla-meistari og satisti veru sameinaðir í einni persónu.

Þér gerid ekki ráð fyrir að Ólafur ætli yður illt. Það er alveg rétt. Hinsvegar er það alveg bært, að "hann er annar en þér ætlið". Hann hefir jafnan verið yður og skóla yðar fyrir hverskonar gagnrýni. Og hann hefir gert það af heillum hug og með ógötóttri greind. Nú skrifar hann mér að hann óski eftir að þér þurfið ekki að verða fyrir persónulegum óþægindum sín vegna. X)

Það hlýtur að vera óumflýjanleg skylda skólastjóra, og ekki síður meistara, að gefa forsvarsmönnum nemenda tækifæri til, að beta það upp, sem skólinn hefir ekki orkað, jafnvel þó leggjafanum hafi láðst, að setja um það ákvæði.

Í niðurlagi bréfs yðar, sannað þér fyrirfram það, sem eg segi í upphafi bréfs míns um afstöðu skóla til nemenda. Þér táljið úrskurð yðar óbreytanlegan. Það er og nauðsynlegt til að útiloka þann möguleika, að nokkurntíma geti það sannast um yðar núll, sem sannast um núll óleons, að það sé "hreint falsum". En sé úrskurður yðar óbreytanlegur, skuluð þér á það minntur að afleiðingar hans eru óbetanlegar. Fjárhagstjón anhilerast einhverntíma, en ár af því manns verður aldrei endurheimt.

Eg hefi skodað yður samverkamann minn að uppeldi drengsins og trúnaðarmann minn um nauðsynjar hans. Eg saka yður hvorki um rangdæmi né mannvonzku, en eg sakayður um linku í að rækja ekki skyldu yðar við mig í þessu efni eins og þér hefðuð áður gjört. Loks saka eg yður um það gáleysi, að gefa honum ekki tækifæri til að vinna upp það, sem hann skorti í þessari grein því það/algjærlega hans áhætta en ekki yðar. Eg veit vel, þó yður kunnir að vera það óljóst, að Ólafur er nemandi, sem hverjum skóla er vorkunnar- og og bligðunarlaust að hafa meðal nemenda sinna og koma að settu marki.

Hefi eg nú drepið á þau atriði bréfs yðar, sem máli skipta og annað það, sem mér býr í brjósti. Sé tónninn í bréfi mínu stríðari en yður kann að geðjast, er eynslum mínum undan handtökum yðar um að kenna.

X) og það veður þess að hann ætti yður gott upp að unna frá þriðja bekk.

S.P.